

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Донбаська державна машинобудівна академія
Кафедра економіки підприємства

Затверджую:

Декан факультету ФЕМ

 С. В. Мироненко /
« 27 » 08 2020р.

Гарант освітньої програми

 / Т. П. Гітис /
« 27 » 08 2020р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри ЕП
Протокол №13 від 27.08.2020р.
В. о. завідувача кафедри ЕП

 / Є. О. Підгора /

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економіка підприємства»

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка»

освітньо-професійна програма «Економіка та бізнес-аналітика»

освітній рівень бакалавр

Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)

Розробник: **Підгора Єлизавета Олександрівна**, доцент кафедри економіки підприємства,
канд. техн. наук, доц.

Краматорськ – 2020р.

1. Опис навчальної дисципліни

Показники		Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
денна на базі ПЗСО	денна/заочна на базі ОКР «Молодший бакалавр»		денна на базі ПЗСО	денна/заочна на базі ОКР «Молодший бакалавр»
Кількість кредитів		Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність 051 Економіка	Обов'язкова	Обов'язкова
6,0	2,0/6,0			
Загальна кількість годин				
180	60/180			
Модулів – 1		ОПП: Економіка та бізнес-аналітика	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2			2-й	1-й/1-й
Індивідуальне науково- дослідне завдання – немає			Семестр	
			3-й	1-й/2-й
			Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання на базі ПЗСО: аудиторних – 5 самостійної роботи здобувача – 7 Тижневих годин для денної форми навчання на базі ОКР «Молодший бакалавр»: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 2		Освітньо- кваліфікаційний рівень: бакалавр	30 год.	15 год./6 год.
			Практичні заняття	
			45 год.	15 год./6 год.
			Самостійна робота	
			105 год.	30 год./168 год.
			Вид контролю	
		екзамен	екзамен	
Курсова робота			4-й семестр дифзалік 1 кредит 30 год. (30 год. самостійна робота)	1-й семестр/ 2-й семестр дифзалік 1 кредит 30 год. (30 год. самостійна робота)

Примітка.

Середнє співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 5 / 7 (75 / 105)

для прискореної форми навчання на базі ОКР «Молодший бакалавр» – 2 / 2
(30 / 30)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вимоги сьогодення висувають на перший план компетенції фахівців, пов'язані зі здатністю економічно мислити й системно опонувати сучасні технологічні, управлінські та інформаційні інновації для виконання завдань економічного діагностування результатів діяльності підприємств, оцінки альтернатив ресурсного забезпечення стратегічного розвитку та руху капіталу, обґрунтування рішень щодо підвищення конкурентоспроможності та ефективності функціонування підприємств.

Постійно зростаючі обсяги споживання, що зумовлені збільшенням виробництва продукції різних видів, закономірно викликають занепокоєння вчених світу з приводу зменшення природних ресурсів як основи існування людства, якими воно розпоряджається. Зростаючий дефіцит ресурсів тягне за собою нагальну вимогу їх усілякої економії. Обмеженість природних ресурсів та інших факторів виробництва свідчить про те, що головним завданням є раціональне використання обмежених ресурсів, тобто отримання максимального ефекту при використанні одиниці цих ресурсів з метою задоволення нагальних потреб населення.

Вирішувати це завдання покликана «Економіка підприємства». При застосуванні прогресивних технологій виробництва продукції здійснюється раціональне використання усіх факторів виробництва, а наука «Економіка підприємства» забезпечує обґрунтування оптимального (ефективного) вибору шляхів підвищення ефективності виробництва на підприємстві.

Економіка підприємства – це наука, що вивчає особливості прояву загальних економічних законів розвитку суспільства на підприємстві та раціональне використання обмежених виробничих ресурсів підприємства на основі конкретних форм господарювання, де людина вступає у певні виробничі відносини з природою та іншими людьми з метою реалізації своїх потреб, інтересів та ідеалів.

Об'єктом дослідження дисципліни «Економіка підприємства» є виробничі відносини й економічні закони та закономірності, що виникають і діють в межах окремих підприємств і враховують особливості виробництва конкретного підприємства. Цією конкретикою вона відрізняється від мікроекономіки, яка вивчає і досліджує діяльність окремих економічних суб'єктів усіх галузей національного господарства. Предмет економіки підприємства – вивчення комплексу питань господарчого керівництва діяльністю підприємства, методів раціонального поєднання усіх елементів виробничого процесу з метою щонайкращого їх використання.

Опанування знаннями з теорії та практики економіки підприємства сприяє вивчення здобувачами спеціальності 051 «Економіка» навчальної дисципліни «Економіка підприємства».

Мета дисципліни – формування системи знань про сутність основ економіки підприємства, в тому числі сутності підприємства, ресурсного

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ФК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

ФК 3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

ФК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин

ФК 10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

ФК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

ФК 13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

ФК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання:

ПРЕ 4. Здатність розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН 6. Здатність використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН 10. Здатність проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 12. Здатність застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

ПРН 13. Здатність ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН 15. Здатність демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН 16. Здатність вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН 17. Здатність виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПРН 21. Здатність вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та

синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН 22. Здатність демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

ПРН 23. Здатність показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

3.1. Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна на базі ПЗСО / денна на базі ОКР «Молодший бакалавр» / заочна форма на базі ОКР «Молодший бакалавр»)				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1. Підприємство у сучасній системі господарювання. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства Технічна база, організація та забезпечення якості продукції						
1.	Тема 1. Основи підприємницької діяльності. Підприємство як суб'єкт господарювання. Виробнича й соціальна інфраструктури підприємства. Управління підприємством.	12/2/13	4/–/–	–		8 / 2 / 13
2.	Тема 2. Виробництво продукції. Поняття й обґрунтування виробничої програми підприємства. Якість і конкурентоспроможність продукції. Прогнозування й планування діяльності підприємства.	12/4/14	2/1/0,5	2/1/0,5		8 / 2 / 13
3.	Тема 3. Основні засоби підприємства.	18/6/15	2/2/1	8/2/1		8 / 2 / 13
4.	Тема 4. Нематеріальні активи підприємства	10/2/13	2/–/–	–		8 / 2 / 13
5.	Тема 5. Оборотні засоби підприємства. Матеріально-технічне забезпечення й виробнича логістика.	16/6/15	2/2/1	6/2/1		8 / 2 / 13
6.	Тема 6. Техніко-технологічна база й виробнича потужність підприємства. Лізінг як форма оновлення технічної бази виробництва.	8/2/13	2/–/–	–		6 / 2 / 13
7.	Тема 7. Персонал підприємства. Продуктивність праці.	16/6/14,5	2/2/0,5	6/2/1		8 / 2 / 13
8.	Тема 8. Оплата праці. Форми й системи оплати праці робітників. Фонд оплати праці.	14/6/14,5	2/2/0,5	4/2/1		8 / 2 / 13
Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробництва. Розвиток підприємства. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства						
9.	Тема 9. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат підприємства. Методи обліку й калькулювання собівартості продукції.	20/8/15	4/2/1	8/2/1		8 / 4 / 13
10.	Тема 10. Ціна й ціноутворення на підприємстві	14/6/13	2/2/0,5	4/2/0,5		8 / 2 / 12
11.	Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.	15/6/14	2/2/1	5/2/–		8 / 2 / 13
12.	Тема 12. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства.	12/3/13	2/–/–	2/–/–		8 / 3 / 13
13.	Тема 13. Сучасні моделі розвитку підприємства. Бізнес-процеси підприємства. Трансформація та реструктуризація підприємств. Економічна безпека підприємства. Антикризова діяльність підприємства.	13/3/13	2/–/–	–		11 / 3 / 13

Усього годин	180/60/180	30/15/6	45/15/6		105 / 30 / 168
---------------------	-------------------	----------------	----------------	--	-----------------------

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття,
СРС – самостійна робота здобувачів.

3.2. Розподіл обсягу дисципліни між учбовими тижнями

Денна форма навчання на базі ПЗСО – 3 семестр

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Практичні заняття	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	3
Сам. робота	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Консультації			конс					конс					конс.	конс	
Контроль по модулю						КР1			КР2					КР3	

Денна форма навчання на базі ОКР «Молодший бакалавр» – 1 семестр

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Лекції	2		2		2		2		2		2		2		1
Практичні заняття	2		2		2		2		2		2		2		1
Сам. робота	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Консультації			конс					конс					конс.	конс	
Контроль по модулю						КР1			КР2			2		КР3	

4. Лекції

Денна форма навчання (на базі ПЗСО)

Змістовий модуль 1. Підприємство у сучасній системі господарювання. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства Технічна база, організація та забезпечення якості продукції (лекційні заняття денної форми навчання – 18 годин).

Тема 1. Основи підприємницької діяльності. Підприємство як суб'єкт господарювання. Виробнича й соціальна інфраструктури підприємства. Управління підприємством (4 години лекційних занять).

Лекція 1. Основи підприємницької діяльності. Підприємство як суб'єкт господарювання. Класифікація підприємств.

Підприємництво: основні поняття. Принципи здійснення, форми і моделі підприємницької діяльності. Види підприємницької діяльності. Підприємство як суб'єкт господарювання. Місія й цілі підприємства. Напрямки діяльності підприємства. Класифікація підприємств.

Література: [5], с. 6–13; [15], с. 19–33, 41–79

Лекція 2. Порядок створення нового підприємства (господарського товариства). Класифікація об'єднань підприємств. Виробнича структура підприємства. Управління підприємством. Організаційні структури управління підприємством.

Порядок створення нового підприємства (господарського товариства). Класифікація об'єднань підприємств: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, картелі, синдикати, трести, холдинги, фінансово-промислові групи. Виробнича структура підприємства. Управління підприємством. Організаційні структури управління підприємством.

Література: [5], с. 14–28; [15], с. 19–40, 61–98, 179–235, 538–557

Тема 2. Виробництво продукції. Поняття та обґрунтування виробничої програми підприємства. Якість і конкурентоспроможність продукції. Прогнозування та планування діяльності підприємства. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 3. Ринок продукції (послуг). Показники обсягу продукції (послуг).

Товар і товарний ринок: поняття та класифікація. Показники обсягу продукції (послуг). Поняття та обґрунтування виробничої програми підприємства.

Література: [5], с. 29–44; [15], с. 83–155, 236–267, 483–507, 558–599

Тема 3. Основні засоби підприємства. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 4. Основні засоби підприємства

Сутність, класифікація та структура основних засобів. Оцінка основних засобів. Знос основних засобів. Амортизація основних засобів. Ефективність використання основних засобів. Напрямки підвищення ефективності використання основних засобів.

Література: [5], с. 45–97; [15], с. 332–360

Тема 4. Нематеріальні активи підприємства. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 5. Нематеріальні активи підприємства.

Нематеріальні активи підприємства. Поняття інтелектуальної власності.

Література: [15], с. 305–331

Тема 5. Оборотні засоби підприємства. Матеріально-технічне забезпечення та виробнича логістика. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 6. Оборотні засоби підприємства. Матеріально-технічне забезпечення та виробнича логістика

Економічна сутність, склад та структура оборотних засобів. Показники оборотності оборотних засобів. Шляхи прискорення оборотності оборотних засобів. Нормування оборотних засобів.

Література: [5], с. 98–131; [15], с. 361–373, 509–537

Тема 6. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 7. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва (діяльності).

Техніко-технологічна база підприємства. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва. Виробнича потужність підприємства.

Література: [15], с. 459–482

Тема 7. Персонал підприємства. Продуктивність праці. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 8. Персонал підприємства. Продуктивність праці.

Поняття персоналу, його класифікація. Характеристика персоналу підприємства за професійно–кваліфікаційною ознакою. Визначення необхідної чисельності персоналу підприємства. Показники руху персоналу на підприємстві. Продуктивність праці.

Література: [5], с. 132–158; [15], с. 271–284

Тема 8. Оплата праці. Форми та системи оплати праці працівників. Фонд оплати праці. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 9. Оплата праці. Форми та системи оплати праці працівників. Фонд оплати праці.

Сутність і принципи організації заробітної плати. Форми та системи оплати праці. Склад і структура фонду оплати праці. Мінімальна заробітна плата.

Література: [5], с. 159–167; [15], с. 299–304

Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробництва. Розвиток підприємства. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства (лекційні заняття денної форми навчання – 12 годин).

Тема 9. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат підприємства. Методи обліку та калькулювання собівартості продукції. (Лекційні заняття – 4 години).

Лекція 10. Витрати підприємства. Собівартість продукції.

Поняття витрат підприємства. Поняття собівартості продукції.

Література: [5], с. 168–188; [15], с. 601–623

Лекція 11. Класифікація витрат підприємства. Показники оцінки витратомісткості виробництва. Методи обліку та калькулювання собівартості продукції. Напрямки зниження собівартості продукції.

Класифікація витрат підприємства. Показники оцінки витратомісткості виробництва. Методи обліку та калькулювання собівартості продукції. Напрямки зниження собівартості продукції.

Література: [5], с. 189–213; [15], с.412–423, 623–629

Тема 10. Ціна та ціноутворення на підприємстві. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 12. Ціна та ціноутворення на підприємстві.

Сутність і функції ціни. Система цін і їх класифікація. Методи встановлення ціни на продукцію підприємств.

Література: [5], с. 214–216; [15], с.156–176, 429–432

Тема Т11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 13. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

Поняття та види прибутку підприємства. Напрями використання прибутку.

Поняття рентабельності діяльності підприємства, класифікація видів рентабельності. Поняття фінансово-економічного стану підприємства.

Література: [5], с. 226–233; [15], с. 630–657

Тема 12. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 14. Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства.

Сутність і класифікація інвестицій, поняття капітальних вкладень. Джерела формування реальних інвестицій. Методологічні основи оцінки ефективності реальних інвестицій. Сутність і форми фінансового інвестування. Методологічні підходи щодо оцінювання фінансових інвестицій.

Загальна характеристика інноваційної діяльності та інноваційних процесів. Організаційні форми інноваційної діяльності. Інноваційна політика підприємства.

Сутнісна характеристика ефективності виробництва. Методики оцінювання ефективності діяльності підприємства. Фактори підвищення ефективності виробництва.

Література: [15], с. 374–458, 658–675

Тема 13. Сучасні моделі розвитку підприємств. Бізнес-процеси підприємства. Трансформація та реструктуризація підприємств. Економічна безпека підприємства. Антикризова діяльність підприємства. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 15. Сучасні моделі розвитку підприємств. Бізнес-процеси підприємства. Трансформація та реструктуризація підприємств. Економічна безпека підприємства. Антикризова діяльність підприємства.

Сутнісна характеристика, роль і значення розвитку підприємства. Загальні моделі розвитку сучасних підприємств. Бізнес-процеси підприємства.

Характеристика, принципи та методичні основи трансформації підприємств і об'єднань. Реструктуризація бізнесу: особливості, основні форми і види. Санація (фінансове оздоровлення) підприємства.

Економічна безпека підприємства: сутність та передумови формування. Методичні підходи до конструювання аналітичних показників оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Управління економічною безпекою підприємства. Служба безпеки фірми (підприємства, організації). Антикризова діяльність і банкрутство підприємств (організацій).

Література: [15], с.687 – 802

Денна форма навчання (на базі ОКР «Молодший бакалавр»)

Змістовий модуль 1. Підприємство у сучасній системі господарювання. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства Технічна база, організація та забезпечення якості продукції (лекційні заняття денної форми навчання – 9 годин).

Тема 2. Виробництво продукції. Поняття та обґрунтування виробничої програми підприємства. Якість і конкурентоспроможність продукції. Прогнозування та планування діяльності підприємства. (Лекційні заняття – 1 години).

Лекція 1. Ринок продукції (послуг). Показники обсягу продукції (послуг).

Товар і товарний ринок: поняття та класифікація. Показники обсягу продукції (послуг). Поняття та обґрунтування виробничої програми підприємства.

Література: [5], с. 29–44; [15], с.83–155, 236–267, 483–507, 558–599

Тема 3. Основні засоби підприємства. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 2. Основні засоби підприємства

Сутність, класифікація та структура основних засобів. Оцінка основних засобів. Знос основних засобів. Амортизація основних засобів. Ефективність використання основних засобів. Напрямки підвищення ефективності використання основних засобів.

Література: [5], с. 45–97; [15], с. 332–360

Тема 5. Оборотні засоби підприємства. Матеріально-технічне забезпечення та виробнича логістика. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 3. Оборотні засоби підприємства. Матеріально-технічне забезпечення та виробнича логістика

Економічна сутність, склад та структура оборотних засобів. Показники оборотності оборотних засобів. Шляхи прискорення оборотності оборотних засобів. Нормування оборотних засобів.

Література: [5], с. 98–131; [15], с. 361–373, 509–537

Тема 7. Персонал підприємства. Продуктивність праці. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 4. Персонал підприємства. Продуктивність праці.

Поняття персоналу, його класифікація. Характеристика персоналу підприємства за професійно–кваліфікаційною ознакою. Визначення необхідної чисельності персоналу підприємства. Показники руху персоналу на підприємстві. Продуктивність праці.

Література: [5], с. 132–158; [15], с. 271–284

Тема 8. Оплата праці. Форми та системи оплати праці працівників. Фонд оплати праці. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 5. Оплата праці. Форми та системи оплати праці працівників. Фонд оплати праці.

Сутність і принципи організації заробітної плати. Форми та системи оплати праці. Склад і структура фонду оплати праці. Мінімальна заробітна плата.

Література: [5], с. 159–167; [15], с. 299–304

Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробництва. Розвиток підприємства. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства (лекційні заняття денної форми навчання – 6 годин).

Тема 9. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат підприємства. Методи обліку та калькулювання собівартості продукції. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 6. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат підприємства. Методи обліку та калькулювання собівартості продукції.

Поняття витрат підприємства. Поняття собівартості продукції. Класифікація витрат підприємства. Показники оцінки витратомісткості виробництва. Методи обліку та калькулювання собівартості продукції. Напрямки зниження собівартості продукції.

Література: [5], с. 168–213; [15], с. 412–423, 601–629

Тема 10. Ціна та ціноутворення на підприємстві. (Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 7. Ціна та ціноутворення на підприємстві.

Сутність і функції ціни. Система цін і їх класифікація. Методи встановлення ціни на продукцію підприємств.

Література: [5], с. 214–216; [15], с. 156–176, 429–432

Тема Т11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.
(Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 8. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

Поняття та види прибутку підприємства. Напрями використання прибутку.

Поняття рентабельності діяльності підприємства, класифікація видів рентабельності. Поняття фінансово-економічного стану підприємства.

Література: [5], с. 226–233; [15], с. 630–657

Заочна форма навчання (на базі ОКР «Молодший бакалавр»)

Змістовий модуль 1. Підприємство у сучасній системі господарювання. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства Технічна база, організація та забезпечення якості продукції (лекційні заняття денної форми навчання – 3,5 годин).

Тема 2. Виробництво продукції. Поняття та обґрунтування виробничої програми підприємства. Якість і конкурентоспроможність продукції. Прогнозування та планування діяльності підприємства.

Тема 3. Основні засоби підприємства.

(Лекційні заняття – 1,5 години).

Лекція 1. Ринок продукції (послуг). Показники обсягу продукції (послуг). Основні засоби підприємства

Товар і товарний ринок: поняття та класифікація. Показники обсягу продукції (послуг).

Сутність, класифікація та структура основних засобів. Оцінка основних засобів. Знос основних засобів. Амортизація основних засобів. Ефективність використання основних засобів.

Література: [5], с. 29–97; [15], с.83–155, 236–267, 332–360, 483–507, 558–599

Тема 5. Оборотні засоби підприємства. Матеріально-технічне забезпечення та виробнича логістика.

Тема 7. Персонал підприємства. Продуктивність праці.

Тема 8. Оплата праці. Форми та системи оплати праці працівників. Фонд оплати праці.

(Лекційні заняття – 2 години).

Лекція 2. Оборотні засоби підприємства. Матеріально-технічне забезпечення та виробнича логістика. Персонал підприємства. Продуктивність праці. Оплата праці. Форми та системи оплати праці працівників. Фонд оплати праці

Економічна сутність, склад та структура оборотних засобів. Показники оборотності оборотних засобів. Нормування оборотних засобів.

Поняття персоналу, його класифікація. Визначення необхідної чисельності персоналу підприємства. Продуктивність праці.

Форми та системи оплати праці. Склад і структура фонду оплати праці. Мінімальна заробітна плата.

Література: [5], с. 98–167; [15], с. 271–304, 361–373, 509–537

Змістовий модуль 2. Результати та ефективність виробництва. Розвиток підприємства. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства (лекційні заняття денної форми навчання – 2,5 годин).

Тема 9. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат підприємства. Методи обліку та калькулювання собівартості продукції.

Тема 10. Ціна та ціноутворення на підприємстві.

Тема Т11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства. (Лекційні заняття – 2,5 години).

Лекція 3. Витрати підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат підприємства. Методи обліку та калькулювання собівартості продукції. Ціна та ціноутворення на підприємстві. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Поняття витрат підприємства. Поняття собівартості продукції. Класифікація витрат підприємства.

Сутність і функції ціни. Система цін і їх класифікація. Методи встановлення ціни на продукцію підприємств.

Поняття та види прибутку підприємства. Поняття рентабельності діяльності підприємства, класифікація видів рентабельності.

Література: [5], с. 168–233; [15], с. 156–176, 412–432, 601–657

5. Практичні заняття

Мета проведення практичних занять – закріплення знань та умінь щодо ресурсного забезпечення підприємства: основних засобів, оборотних засобів, оплати праці на підприємстві, планування, інвестиційної діяльності, фінансово-економічних результатів діяльності та ефективності підприємства в ринкових умовах, а також набуття навичок застосування цих знань у професійній діяльності

Перелік тем практичних занять наведено у таблиці.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна на базі ПЗСО/ на базі ОКР «Молодший бакалавр»	заочна на базі ОКР «Молодший бакалавр»
1	Показники обсягу продукції підприємства.	2/1	0,5
2	Основні засоби підприємства.	8/2	1
2.1	Склад, структура, визначення середньорічної вартості основних засобів	2/–	–
2.2	Показники ефективності використання основних засобів підприємства: загальні	2/–	–

2.3	Показники ефективності використання основних засобів підприємства: конкретні	2/–	–
2.4	Методи розрахунку амортизаційних відрахувань	2/–	–
3	Оборотні засоби підприємства	6/2	1
3.1	Показники визначення ефективності використання оборотних засобів	2/–	–
3.2	Нормування оборотних засобів: норматив оборотних засобів у виробничих ресурсах	2/–	–
3.3	Нормування оборотних засобів: норматив оборотних засобів у незавершеному виробництві, витратах майбутніх періодів і готової продукції	2/–	–
4	Персонал підприємства. Продуктивність праці.	6/2	1
4.1	Розрахунок чисельності персоналу	2/–	–
4.2	Розрахунок динаміки персоналу	2/–	–
4.3	Розрахунок показників продуктивності праці	2/–	–
5	Оплата праці. Форми і системи оплати праці робітників.	4/2	1
5.1	Відрядна заробітна плата.	2/–	–
5.2	Погодинна заробітна плата	2/–	–
6	Витрати підприємства. Собівартість продукції	8/2	1
6.1	Складання калькуляції продукції	2/–	–
6.2	Визначення виробничої собівартості продукції	2/–	–
6.3	Визначення операційних витрат на виробництво	2/–	–
6.4.	Розрахунок показників беззбитковості діяльності підприємства	2/–	–
7.	Ціна та ціноутворення на продукцію підприємства.	4/2	0,5
7.1.	Формування ціни продукції	2/–	–
7.2.	Розрахунок ціни продукції різними методами	2/–	–
8	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.	5/2	–
8.1.	Розрахунок основних видів прибутку діяльності підприємства	2/–	–
8.2.	Розрахунок основних видів рентабельності діяльності підприємства	2/–	–
8.3.	Оцінка фінансового стану підприємства	1/–	–
9	Розрахунок показників визначення ефективності інвестиційних проєктів	2/–	–
Усього годин		45/15	6

6. Критерії оцінювання

Контроль знань здобувачів здійснюється за рейтинговою накопичувальною (100-бальною) системою, яка передбачає складання обов'язкових контрольних точок.

Максимальна кількість балів (100) при оцінюванні знань з навчальної дисципліни, яка завершується екзаменом, формується з двох частин, з коефіцієнтом 0,5 кожна:

- за поточну успішність 100 балів (сума балів, зароблена у семестрі, але не менше 55);

- на екзамені 100 балів (мінімально необхідна кількість балів за екзамен 55).

З дисциплін, що завершуються заліком, поточна успішність оцінюється, виходячи зі 100 балів. Здобувач, який склав усі контрольні точки і набрав 55 і більше балів з кожного контролю на початок сесії, має право отримати підсумкову оцінку без складання заліку.

Контрольні заходи включають:

- поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних і оцінюється сумою набраних балів;

- модульний контроль, що проводиться у формі підсумкової контрольної роботи за відповідний змістовий модуль і має на меті оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

- підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Оцінювання знань здобувача під час занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння здійснювати узагальнення інформації, обґрунтовувати свою власну точку зору та робити висновки; грамотність подачі матеріалу та оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів ВО з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Переведення набраних здобувачем балів за 100-бальною шкалою в оцінки за національною (5-бальною) шкалою та шкалою ECTS здійснюється в відповідності до таблиці:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81 – 89	B	добре	
75 – 80	C		
65 – 74	D	задовільно	
55–64	E		
30–54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0 – 29	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Економіка підприємства», форми і терміни контролю (спеціальність 051 Економіка) для денної та заочної форми навчання наведено у семестровому графіку (додаток А).

7. Самостійна робота

Під час самостійної роботи здобувачі вивчають як матеріал аудиторних занять курсу, так виконують індивідуальні завдання в вигляді доповіді та презентації, тез доповідей до наукової конференції / семінару та/або наукової статті за обраною тематикою. Тематика індивідуальних завдань:

- Правові основи функціонування підприємств.
- Організаційно-правові форми підприємств.
- Функціональні моделі підприємств.
- Середовище господарювання підприємства. Макросередовище підприємства. Мікросередовище підприємства.
- Перспективні організаційні структури управління підприємством.
- Система маркетингу та маркетингової діяльності підприємства.
- Товарна політика підприємства: сутність і складові.
- Формування та управління асортиментом товарів.
- Бренд: поняття, технологія створення та розвитку.
- Інструменти створення іміджу товару на ринку.
- Якість і конкурентоспроможність продукції.
- Прогнозування і планування розвитку підприємства.
- Напрямки підвищення ефективності використання основних засобів.
- Поняття інтелектуальної власності.
- Логістичний підхід в управлінні ресурсами.
- Матеріальні потік та його різновиди.
- Матеріально-технічне забезпечення виробництва.
- Сучасні системи управління матеріальними потоками.

- Характеристика розвитку техніко–технологічної бази.
- Фактори зростання продуктивності праці.
- Кадрова політика й система управління персоналом.
- Мотивація трудової діяльності.
- Державна політика оплати праці.
- Система управління витратами.
- Чинники і резерви зростання прибутків суб'єктів господарювання (підприємницьких структур).
- Загальна характеристика фінансової діяльності підприємства (організації).
- Методологічні основи оцінки ефективності реальних інвестицій.
- Методологічні підходи щодо оцінювання фінансових інвестицій.
- Особливості портфельного інвестування на підприємстві.
- Державне регулювання інноваційної діяльності підприємства.
- Методики оцінювання ефективності діяльності підприємства.
- Фактори підвищення ефективності виробництва.
- Теорії розвитку підприємства.
- Методичний інструментарій аналізу процесів розвитку на підприємстві.
- Загальні моделі розвитку сучасних підприємств.
- Процесний підхід до управління підприємством.
- Організаційне забезпечення оптимізації бізнес-процесів.
- Характеристика, принципи та методичні основи трансформації підприємств і об'єднань.
- Реструктуризація бізнесу: особливості, основні форми і види.
- Особливості розробки та реалізації проекту реструктуризації.
- Санація (фінансове оздоровлення) підприємства.
- Економічна безпека підприємства: сутність та передумови формування.
- Методичні підходи до конструювання аналітичних показників оцінювання рівня економічної безпеки підприємства.
- Управління економічною безпекою підприємства.
- Служба безпеки фірми (підприємства, організації).
- Антикризова діяльність і банкрутство підприємств (організацій).

8. Рекомендована література

Базова

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник К. Вид-во «Кондор», 2016. 378 с. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/12571/1/ЕП-ПІДРУЧНИК.файл.pdf>.
2. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: навчальний посібник. К. ЦНЛ, 2010. 488 с.
3. Економіка виробничого підприємництва: навчальний посібник. За заг.ред. Й.М.Петровича. К. Знання, 2008. 580 с.
4. Економіка підприємства: підручник. За заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко. К. КНЕУ, 2009. 816 с.
5. Рекова Н.Ю., Підгора Є.О., Ровенська В.В., Рижиков В.С., Латишева О.В., Єрфорт І.Ю, Гітіс Т.П., Смирнова І.І., Касьянюк С. В. Економіка підприємства:

навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Краматорськ: ДДМА, 2021. 230 с.

6. Рижигов В.С., Панков В.А., Ровенська В.В., Підгора Є.О. Економіка підприємства: навч.посібник. К. Слово, 2004. 272 с.

7. Чорна М.В., Кушнір Т.Б., Смірнова П.В., Бугріменко Р.М., Михайлова О.В. Економіка підприємства: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка», ступінь підготовки бакалавр, для денної та заочної форм навчання. Харків. ХДУХТ, 2017. 200 с. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/handle/123456789/2350>.

8. Чорна М.В., Кушнір Т.Б., Михайлова О.В. Економіка підприємства: конспект лекцій (слайд-курс). Харків. ХДУХТ, 2016. 367 с. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/handle/123456789/975>.

Допоміжна

9. Гринчуцький В. І., Карапетян Е. Т., Погріщук Б. В. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Київ. ЦУЛ, 2012. 304 с.

10. Іванова О.А.,Пеліхов Є.Ф., Сумець О.М. Економіка сучасного підприємства: навч. посіб. Харків. Вид-во НУА, 2017. 312 с. URL: <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/handle/123456789/1718>.

11. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Економіка підприємства. Практикум: навч. посіб. Київ. Кондор, 2012. 600 с.

12. Кузнецова Т.В., Гарнага О.М.,Лесняк О.Ю.,Шебуня В.Д. Економіка підприємства: навч. посіб. За заг. ред. Т. В. Кузнецової. Рівне. НУВГП, 2013. 343 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/6165>.

13. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навч. посібник. К. КНУТД, 2015. 267 с. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22363>.

14. Мельник Л. Г. Економіка підприємства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Суми. Університетська книга, 2012. 863 с.

9. Електронні ресурси з дисципліни

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Офіційний сайт законодавство України.URL: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)

ДОДАТОК А СЕМЕСТРОВИЙ ГРАФІК

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Економіка підприємства», форми і терміни контролю (спеціальність 051 Економіка) для денної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка		Тиждень
		min	max	
1	Аудиторна робота здобувача оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль – усне опитування в ході лекцій та практичних заняттях, оцінювання правильності вирішення тестових, практичних та ситуаційних завдань на практичних заняттях та при виконанні самостійної роботи. Здобувач здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації.	5	10	1-15
2	Індивідуальне завдання Підготовка презентації за обраною темою і виступ з доповіддю на практичних заняттях, тез доповідей, статті, роботи на конкурс, презентації, виступ з доповіддю на конференції	5	10	1-15
3	Модульна контрольна робота № 1 (Здобувач виконує тестові та розрахункові завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами 1, 2, 3, 4, 5 змістового модуля №1)	15	30	6
4	Модульна контрольна робота № 2 (Здобувач виконує тестові та розрахункові завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами 6, 7 змістового модуля №1)	15	20	9
	Модульна контрольна робота № 3 (Здобувач виконує тестові та розрахункові завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами 8, 9, 10, 11, 12, 13 змістового модуля №2)	15	30	14
Оцінка поточної успішності за 100-бальною шкалою (коефіцієнт вагомості=0,5)		55	100	
Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,5) (Семестровий екзамен) Здобувач виконав аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді на питання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни		55	100	
Загальний рейтинг = 0,5*оцінка поточної успішності+0,5*оцінка підсумкового контролю				

Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань здобувачів заочної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка	
		min	max
1	Поточний контроль (коефіцієнт вагомості=0,4) Тестова контрольна робота, яка виконується здобувачем індивідуально в системі «Moodle»	55	100
2	Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,6) (Семестровий екзамен) Здобувач виконав аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді на питання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	55	100